

Kunst met de blik van anderen

GITTE BRUGMAN

Op de grond liggen lange banen papier, met daarop printjes van foto's, grove schetsen in verf, potloden en krijt. Een beamer projecteert op een hangende strook papier een beeld van een doorkijkje door een aantal deurkozijnen. Her en der stapeltjes kaarten met daarin een rond gat. Midden tussen al die spullen zit Jildau Nijboer. Ze schildert, knipt en plakt, schuift en kijkt.

In het kader van het coachingstraject Artist in Space van Media Art Friesland is ze uitgenodigd een week te werken in talenpaviljoen Obe. Op het Oldehoofsterkerkhof zit ze in een soort etalage. Voorbijgangers kunnen haar zien werken, al is onderling contact even uitgesloten. Het is een heel passende plek voor het project waar Nijboer aan werkt. „Ik ben altijd bezig met kijken, en met de grenzen tussen privé en publieke ruimte. We verhouden ons allemaal anders tot de omgeving, en dat vind ik interessant.”

In haar eigen werk combineert ze schilderen, video en fotografie tot complexe installaties. Haar werk was vorig jaar te zien in Museum Belvédère in Heerenveen samen met dat van andere jonge kunstenaars uit het land. Publiek kon stemmen om zo te laten weten van wie ze meer wilden zien. Nijboer won de juryprijs en verdiende daarmee een expositie in Afslag BLV, de dependance van Belvédère in Heerenveen Museum.

Ze reageerde afgelopen jaar op een Open Call van het Media Art Festival (waar lichtfestival LUNA onderdeel van is). Waar haar werk in eerste instantie rond haar eigen waarnemingen draaide, wilde ze voor Artist

Het werk van Jildau Nijboer draait om kijken. Om haar blik, en die van vele anderen die bijdragen insturen. Tot en met morgen werkt ze in Obe aan haar installatie *Framework* in het kader van Artist in Space van het Media Art Festival.

in Space onderzoek doen naar de manier van kijken van anderen. Omdat de afgelopen weken bleek dat ze er niet op uit kon om mensen persoonlijk te benaderen, koos ze voor de indirecte weg. „Ik heb 350 briefjes bij mensen in de bus gedaan, met de vraag of ze me een foto willen sturen van het uitzicht uit hun raam of voordeur.”

Nijboer, oorspronkelijk uit Leeuwarden, leerde zo de stad op een heel andere manier kennen. Ze gooide ook briefjes in de bus op adressen waar ze vroeger wel kwam. „Bij de tante van een vriendin, bij oud-klasgenootjes...” Vaak wonen deze bekenden er niet meer, maar hoopt ze toch nog een keer een blik op te vangen door dezelfde deur. „Die poort tussen binnen en buiten.”

Verder zette ze op allerlei distributiepunten in de stad – zoals Blokhuisport en Academie voor Popcultuur – een standaard neer met kaartjes, waaruit een rond gat is geknipt. Daarbij vroeg ze mensen een filmpje te maken met dat gat als kader. „Ik ben heel benieuwd hoe andere mensen focussen. Wat laat je zien? Wat verberg je?”

Via een apart telefoonnummer en mailadres heeft ze inmiddels tientallen bijdragen ontvangen. „Echt heel veel, dat had ik niet verwacht! Mensen reageren heel positief, ze willen graag een bijdrage leveren en wensen me veel succes.” Er ontstaan vaak korte gesprekjes over de inzending. „Daardoor voelt het alsof ik mensen echt ontmoet.”

Ze heeft uit een aantal foto's van voordeuren het uitzicht (deels) weggeknipt en daar weer een andere voordeur in gemonteerd. De collage is het beeld dat de beamer projec-

Jildau Nijboer achter glas aan het werk in Obe. Iedereen die langsloopt kan zien wat ze maakt. FOTO MARCHJE ANDRINGA

teert. Van sommige foto's maakt ze schilderijtjes, andere foto's heeft ze geprint. „Het zijn heel slechte prints”, verontschuldigt ze zich. De inkt van de printer lijkt op, de kleuren zijn flets en het beeld krijgt daarvoor iets 'tekenachtigs'. „Die serendipiteit, dat toeval, daar houd ik van. Daarom werk ik ook zo graag op de grond, als je alles uitstalt en schuift, dan vind je onbedoeld nieuwe dingen.”

Collages, schetsjes, foto's en schilderijtjes. Door steeds te wisselen tussen allerlei technieken, ontstaat onder de handen van Nijboer een veelheid aan ver-

'Ik ben heel benieuwd hoe andere mensen focussen'

schillende werkjes. „Voor elke techniek moet je weer anders kijken. Als ik een kwast pak of een camera. Bij het schilderen heb ik licht nodig, bij video juist het donker.” Elk op zich, en ook samen geven die een andere blik op Leeuwarden. „Als je je bewust bent van die steeds veranderende

blik, dan gebeuren er interessante dingen.” Ze wil nog iets laten zien en start een video op haar laptop. „Dit zag ik in mijn ooghoek vanuit mijn atelier.” In beeld rijden auto's en vrachtwagens langs een afrastering. Alleen bij de vrachtwagens verschijnt er steeds korte tijd een vierkantje in beeld. Wie goed kijkt, ziet dat het de schaduw is van een verkeersbord net boven het hek. Nijboer kan ervan genieten, van zo'n vondst. „Kijken, daar haal ik echt mijn levensgeluk uit.”

Leeuwarden - talenpaviljoen Obe: Oldehoofsterkerkhof, t/m morgen, www.jildaunijboer.nl

Experiment: Artist in Space

Artist in Space is een experimenteel talentontwikkelingsproject van Media Art Friesland, in samenwerking met Noordenaars, gefinancierd door We The North en het Mondriaanfonds. Het is bedoeld om het kunstenaarsklimaat in het Noorden te versterken en een verdieping van het podium dat het Media Art Festival al aan jonge kunstenaars biedt. Irine Urritia: „Vorig jaar werkten drie kunstenaars aan één project. Na dit jaar gaan we evalueren.”

Thema van het Media Art Festival is dit jaar 'Hier en Nu'. „Daar past Jildaus project prachtig in.” Haar installatie is te zien op LUNA, dat is verschoven naar 4, 5 en 6 maart 2021, binnen het Media Art Festival (26 februari t/m 13 maart). Binnenkort komt in Tresoar wel een interactieve installatie van tli-buizen te hangen van Lambert Kamps, waarmee letters te vormen zijn. Mensen konden hiervoor insturen. Begin december zijn bovendien online thema-avonden met wetenschappers en kunstenaars over 'Hier en Nu'.